

Nr 689

Av herrar Lindkvist och Arvidson, om litterär uppläsningssamhet i skolor och bildningsorganisationer.

Sedan slutet av 1950-talet har statsmakterna planerligt strävat efter att skapa bättre villkor för den konstnärliga verksamheten. Utbildningen på det konstnärliga området har utbyggts och fått större resurser. De estetiska institutionerna — bibliotek, museer, teatrar, orkestrar — har upprustats. Landsorten har tillgodosetts genom att riksteatern fått större resurser, en rikskonsertbyrå inlett sin verksamhet och riksutställningar av konst börjat organiseras. Anslag utgår till inköp av konst för statens byggnader, och särskilda lån beviljas för konstnärlig utsmyckning av bostadsområden. Det statliga stipendiesystemet för konstnärliga yrkesutövare har kraftigt utbyggts.

Ett viktigt led i denna kulturellt-konstnärliga verksamhet är försöken att skapa ett levande intresse för konst och litteratur bland de breda massorna av vårt folk. De ovannämnda konstnärliga institutionerna har därvid en viktig uppgift att fylla. Folkbildningsorganisationerna ansvarar härvidlag för ett betydelsefullt avsnitt. Viktigast torde emellertid skolan vara. Den nio-årliga grundskolan skulle enligt de ursprungliga planerna ge en systematisk estetisk fostran. I detta avseende har man noterat en besvikelse. Estetiska ämnen har inte fått den plats på skolschemat som hade varit önskvärd, och estetisk fostran har inte blivit en uppgift för samtliga skolämnen såsom man från början hade tänkt. Emellertid pågår en revision av grundskolans kursplaner, och det uppges att denna revision bl. a. går ut på att skapa förutsättningar för en planerlig estetisk fostran i skolan.

De unga bör tidigt komma i kontakt med det konstnärliga livet i alla dess yttringar. Resurser härför finns som inte tillvaratagits. Vi vill peka på en möjlighet som vi anser bör tillvaratas.

Inom ämnet svenska ingår undervisning om svensk litteratur. Värdet av denna undervisning skulle säkerligen öka om främst yngre skådespelare finge tas i anspråk för uppläsningar, avsedda att medverka till ett fördjupat intresse för prosa och lyrik.

Det lyckosamma utfallet av riksteater-, rikskonsert- och riksutställningsverksamheten ger vid handen, att det skulle vara möjligt att ordna uppläsningsturnéer. De kan kompletteras med enskilda framträdanden. I första rummet skulle grundskolans högstadium och de gymnasiala skolformerna (gymnasium, fackskola, yrkesskola) komma i fråga, men av vikt är att också bildningsorganisationerna på berörda orter tillgodoses.

Verksamheten bör stå under skolöverstyrelsens ledning. Överstyrelsen bör ansvara för turnéernas uppläggning och för verksamhetens samordning med skolornas estetiska fostringsarbete. Samverkan bör emellertid ske med Svenska teaterförbundet och med riksteatern liksom med stadsteatrarna. Som uppläsare kan i första rummet ifrågakomma premiärelever vid landets stadsteatrar liksom skådespelare ur turnéteatrarnas ensembler. Man kan också tänka sig en eller flera separata lyrikensembler bestående av unga skådespelare i enskild produktion.

Ett alternativ till en verksamhet under skolöverstyrelsens ledning vore en fristående lyrikturnéverksamhet i likhet med rikskonsertverksamheten med anslag från stat och kommuner. Samverkan med skolöverstyrelsen och bildningsförbunden förutsätts.

Bakom tanken på en riksomfattande uppläsningverksamhet ligger övertygelsen, att intresset för konst och litteratur och för andliga värden över huvud grundläggs under skolåren. Det vore värdefullt om skolan kunde er-hålla resurser att ge eleverna en direkt kontakt med den konstnärliga verksamheten och om detta kunde ske på det levande sätt som konstnärliga uppläsningar innebär. Men därtill kommer att unga skådespelare härigenom får tillfälle att framträda inför ung publik, vilket kan få stor betydelse för deras litteratur- och teaterintresse i fortsättningen. Detsamma gäller om kontakten mellan skådespelare-uppläsare och studiecirkelns folk.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning i fråga om litterär uppläsningverksamhet i våra skolor och bildningsorganisationer i överensstämmelse med i motionen anförda synpunkter.

Stockholm den 26 januari 1967

Oskar Lindkvist (s)

Stellan Arvidson (s)